

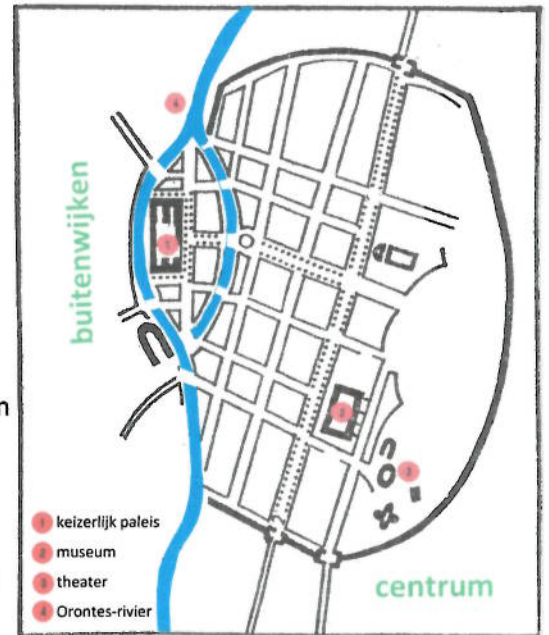
In beweging...

Pleidooi voor zebrapad-christenen

"Eh, mag ik u wat vragen?" De voetganger naast je, die ook moet wachten met oversteken, bekijkt je van opzij en trekt z'n wenkbrauwen op. Je vat dat maar op als een 'Oké' en dus ga je aarzelend verder. "Weet u misschien de weg naar, ehm, de wijk Schillen? Zo heet die wijk, geloof ik."

"O ja, hoor, dat weet ik. Ik woon er niet zover vandaan. Ach, weet je wat, ik loop wel even met je op tot het paleis. Als we daar voorbij zijn, zal ik je de verdere route wel wijzen. Maar zeg eens, waar moet je zijn in de Schillen? Wat is het adres?"

Tja, een goeie vraag, maar direct de lastigste. Want je kent hier niemand en hebt dus ook geen adres. En ja, wat heb je als Noord-Afrikaanse vluchteling in deze volstrekt onbekende wereldstad te zoeken? Hoe vertel je daar wat over, nu die stadsbewoner ernaar vraagt? Wat zeg je wel, wat niet. Maar goed, wie met A begint moet door naar B, dus probeer je, samen opwandeland, wat uit te leggen.

Eerst enkele feiten...

Al stoelt dit bovenstaande op historische gegevens, ik fantaseer dat het zo gegaan kan zijn. We weten er helaas onvoldoende van, daarvoor is de info uit Handelingen 11 vers 19 t/m 26 te summier. Maar ga even mee terug in de tijd, zo rond 45 nC. Als je de *Bijbel in Gewone Taal* volgt is dit het kader:

- *werden de gelovigen in Judea vervolgd* (vers 19) – dit verhaal gaat over vluchtelingen. Het zijn dus géén zendingen, die met een missie erop uitgezonden waren door een kerk of organisatie.
- *Antiochië* (vers 19) – met meer dan 500.000 inwoners toen de 3e stad in de wereld, het oostelijk centrum van het Romeinse keizerrijk en kruispunt van handelsroutes. De huidige benaming is Antakaya, aan de zuidgrens van Turkije. Mijn plattegrondje van het centrum is gebaseerd op de opgravingen sinds 1932.
- *alleen aan de Joden die daar woonden* (vers 19) – deze multiculturele stad telde ong. 10% Joodse inwoners in de wijk Keration (Grieks voor: Schillen).
- *de stad Cyrene* (vers 20) – de naam van een havenstad in Noord Afrika, in wat nu Libië heet.
- *vertelden* (vers 20) – in de Griekse grondtekst wordt hier het werkwoord LALEO gebruikt, wat betekent: gewoon praten, een gesprekje beginnen. (Dit in tegenstelling tot de twee meestal gebruikte werkwoorden KERUSSO = verkondigen, preken en DIALEGOMAI = bespreken, discussiëren. Zie voor verdere uitleg over dit cruciale verschil op website www.anderz.info / In beweging... / Communicatie / 5 x in de wereld).

... en dan de impact van die feiten

Waar het eerste contact precies gelegd werd blijft onbekend, maar het effect was enorm: *veel Grieken veranderden hun leven* (vers 21). Op de een of andere manier was het gesprek met elkaar op Jezus gekomen. En dat landde bij veel inwoners van Antiochië, zelfs zo, dat er in Jeruzalem over gepraat werd. Wat het prille geloof betekende voor het dagelijks doen en laten in hun cultuur werd zeker een jaar lang de gezamenlijke ontdekkingstocht voor de inwoners en de gevluchte Cyreneërs en Cyprioten. En ook dat had weer bijzondere gevolgen, want het begon op te vallen. De buitenwacht kwam met iets innovatiefs: *In Antiochië werden de volgelingen van Jezus voor het eerst 'christenen' genoemd* (vers 26). Was dit een scheldnaam, toch vooral spottend bedoeld? In elk geval sloeg die naam de spijker op de kop. Want letterlijk betekent het: bij Christus horend, van Christus zijn. Alle nadruk ligt zo op de persoonlijke band met Jezus. Het accent ligt niet meer op een leer (leerlingen), overtuiging (gelovigen), kwaliteit (heiligen), de aandacht gaat nu helemaal uit naar de Persoon waar alles om draait.

Hoe fundamenteel dát is wordt treffend zichtbaar met het volgende verhaal.

De verrassende tweede levensheft van Philipp Abraham Kohnstamm

"Je hebt gelijk, er is *niets* in het Nieuwe Testament, dat ik niet ook in het Oude zou kunnen vinden. Maar er is *iemand*: Jezus Christus; en Hem kan noch wil ik missen in mijn leven." Als een bliksemflits was dit centrale inzicht bij hem doorgebroken. En wie het leven en werk van Philipp Abraham Kohnstamm op zich in laat werken, moet wel concluderen dat deze uitspraak het kantelpunt in zijn bestaan is. Hij was 38 toen hij dit zei tot een neef, die die zomer in Ermelo kwam logeren. In meerdere gesprekken had die neef kritiek geuit, dat Kohnstamm zich met de Bijbel bezig hield. Dat was volstrekt ongebruikelijk in hun vrijzinnig-joods milieu; wat hij trouwens zelf ook erkende: "Ik kan mij niet herinneren vóór mijn twintigste jaar een Bijbels verhaal te hebben gehoord, laat staan een Bijbel in mijn hand te hebben gehad." Maar goed de belangstelling ervoor was inmiddels gewekt en na deze lichtflits werd het leven volkomen anders en kwamen de volgende 38 jaar in dat nieuwe licht te staan. Zijn grote ontdekking diende als leidraad: "Wat ik personalisme heb genoemd, is de overtuiging, dat God Persoon is, zich daarom alleen in een Persoon naar zijn wezen kan openbaren." Bij geloven gaat het dus niet om een leer, een stelsel van ideeën, waar we in thuis kunnen raken en die we kunnen beheersen.

Tot dat moment was Kohnstamm hoogleraar aan de Universiteit van Amsterdam in de thermodynamica. Een paar jaar later begon hij in Amsterdam én Utrecht als hoogleraar in de pedagogiek. In zijn intreedende plaatste hij Idealisme en Personalisme als twee grote systemen van levens- en wereldbeschouwing tegenover elkaar. Een bijzonder creatieve en productieve periode brak aan. Wat personalisme betekent voor de ontwikkeling van de mens, voor opvoeding en onderwijs, voor theologie en ethiek; hij doordacht het, besprak het met anderen, schreef het uit. In de 16 jaar dat ik voor *Koers voor ouders* werkte was Kohnstamms 'Persoonlijkheid in wording' mijn inspiratiebron bij uitstek. Hoe gedateerd dit boek ook is, het bevat parels van wijsheid. Wat hij ontdekte bracht hij in praktijk, o.a. in zijn eigen gezin. Met 'Bijbel en Jeugd' geeft hij andere ouders een handreiking "om onze kinderen met de Bijbel in aanraking te brengen, omdat wij hopen dat onze kinderen de weg zullen vinden, die hen leidt tot directe levensgemeenschap met Jezus Christus." De 60 brieven, die Kohnstamm aan zijn kleinkinderen had geschreven om ook hen die weg te wijzen, worden op zijn 71^e gepubliceerd voor een groter publiek, zodat meer mensen ervan konden profiteren.

Zebrapad-christen, mijn omschrijving

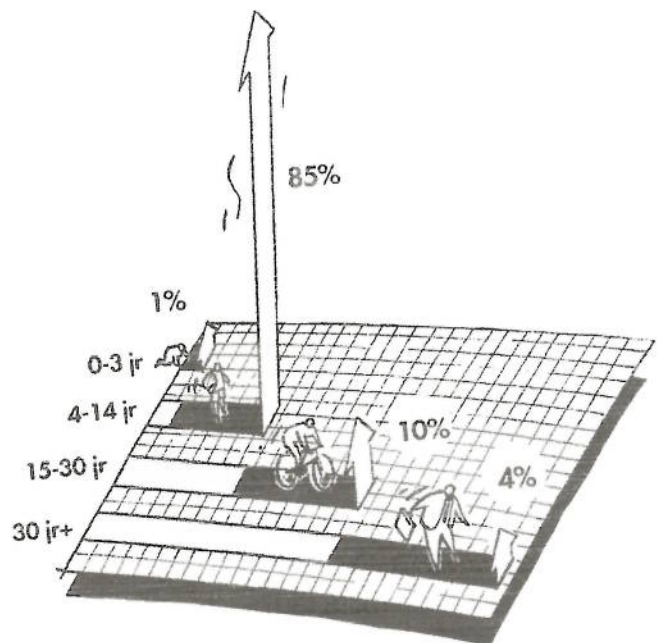
Maakt het wat uit wanneer iemand Jezus Christus leert kennen? Grootschalig onderzoek naar dat overgangsmoment vat ik samen met deze illustratie. Dit suggereert iets van 'hoe eerder hoe beter'. Mogelijk zou Kohnstamm dat ook zeggen, al behoorde hij dan zelf tot die 4%. Belangrijker dan het tijdstip waarop lijkt mij de vraag naar het effect. Wat wordt de doorwerking van die ontmoeting en omgang met Jezus? Welke betekenis krijgt het voor de persoon zelf en voor zijn omgeving? Dat haal ik tenminste uit de verhalen van die anoniem gebleven Cyreneërs én van Kohnstamm.

Een zebrapad-christen is een ontdekkingsreiziger. Drie uitgangspunten breng ik erin samen.

1 *Leven is onzeker*. Elke geboorte is het startpunt van een groot, onbekend avontuur. Een dynamische speurtocht, maar vol risico's. Met verrassingen én teleurstellingen. Het is onbekend waar je zoal op uit gaat komen, hoeveel zekerheden je ook probeert in te bouwen.

2 *Anderen zijn ook op weg*. Iedereen staat voor hetzelfde: dat onbekende leven. Elkaar daarin welwillend tegemoet treden is de sleutel die de omgang opent. Daar waar de ander zich op vertrouwd gebied weet komt het aan op belangstellend luisteren en zo te leren. Maar hou ook niet achter waar je zelf houvast in vindt, want daar heeft die ander recht op. Waar het kan samen op weg gaan.

3 *Er is één zekerheid: 'ik hoor bij Jezus Christus'*. Hij gaat mee, kent de weg, wijst die aan. Zijn aanwezigheid maakt het verschil uit in het omgaan met de eerste twee uitgangspunten. Want openstaan voor wat in tijd voor je ligt, voor alles wat niet vertrouwd is, voor de leefomgeving, voor alle medereizigers enz. enz. – dat is en blijft spannend. Maar wie zich christen weet vindt daarvoor in Christus de gids bij uitstek.

De leeftijd waarop mensen christen worden worden verdeling in procenten